

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษาศูนย์พัฒนา
โครงการหลวงห้วยน้ำริน ตำบลแม่เจดีย์ใหม่ อำเภอเวียงป่าเป้า
จังหวัดเชียงราย

ผู้เขียน นางสาวจิตรารัตน์ ณ สุนทร

ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

ดร. ขวัญชีวัน บัวแดง	ประธานกรรมการ
ดร. ประสิทธิ์ ลีปรีชา	กรรมการ
รศ. พลอยศรี โปราณนันท	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษา ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำริน ตำบลแม่เจดีย์ใหม่ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) ศึกษาความเป็นมาการจัดการท่องเที่ยวของพื้นที่ศูนย์ห้วยน้ำรินและสถานการณ์ปัจจุบัน 2) ศึกษาศักยภาพของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำรินในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และ 3) เสนอแนะแนวทางการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสม การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและเลือกพื้นที่ในการศึกษา คือ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำริน ตำบลแม่เจดีย์ใหม่ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

ความเป็นมาของการจัดการท่องเที่ยวศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำรินเกิดจากสำนักพัฒนาเกษตรที่สูง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้รับอนุมัติงบประมาณกระตุ้นเศรษฐกิจประจำปี พ.ศ. 2546 จากรัฐบาล ในโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการหลวง เพื่อนำมาพัฒนาการท่องเที่ยวในศูนย์พัฒนาโครงการหลวง โดยการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงเพื่อสนับสนุนงบประมาณพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ศูนย์ห้วยน้ำรินได้รับการประเมินว่ามีศักยภาพสูงในการพัฒนาการท่องเที่ยว จึงได้ดำเนินการสร้างบ้านพักนักท่องเที่ยว ส่ง

เยาวชนร่วมอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ปรับปรุงภูมิทัศน์และจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในศูนย์ แต่รายได้จากการท่องเที่ยวที่เข้ามาในพื้นที่ชุมชนที่ทำการท่องเที่ยวคือ ชุมชนห้วยน้ำริน กลับเป็นรายได้ที่มาจากคนที่นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวโดยผ่านจากการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งชุมชนได้จัดการท่องเที่ยวมาก่อนที่ศูนย์พัฒนาฯ ห้วยน้ำรินจะได้รับการสนับสนุนให้พัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ รายได้หลักมาจากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติซึ่งเข้ามาเรียนนวดแผนไทยและทำกิจกรรมอื่น ๆ เช่น เดินป่า ชมวิถีชีวิต ซึ่งทำให้เกิดประเด็นว่า การดำเนินงานของโครงการหลวงไม่สามารถทำการตลาดให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยได้ตั้งแต่เริ่มโครงการมา โดยไม่สามารถกระจายรายได้ไปยังศูนย์อื่น ๆ ได้เท่าใดนัก

ศักยภาพขององค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้ง 4 องค์ประกอบ พบว่า ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว มีความหลากหลาย ทั้งชมแปลงเกษตร ชมวิถีชีวิต ชมธรรมชาติ ซึ่งมีความสวยงามและยังอุดมสมบูรณ์ ตามที่ได้รับการประเมินว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงด้วย ด้านการจัดการอย่างยั่งยืน ศูนย์ฯ ห้วยน้ำรินช่วยเหลือชุมชนในด้านการให้ความรู้ และยังขนาดเคลื่อนบุคลากร ชุมชนดำเนินการจัดการพื้นที่เอง ซึ่งก็ยังมีแนวทางที่ไม่เหมาะสม เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนอยู่ ผู้ประกอบการมีการคืนประโยชน์กลับสู่ชุมชน ด้านกิจกรรมกระบวนการ ชุมชนมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับนักท่องเที่ยว แต่พบปัญหาด้านภาษา ขาดการบำรุงดูแลเส้นทางท่องเที่ยวเนื่องจากขาดงบประมาณ ด้านชุมชนมีส่วนร่วม พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในระดับสูงคือสามารถตัดสินใจดำเนินการด้านการท่องเที่ยวได้เองเป็นหลัก และได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว

จากการศึกษาศักยภาพ ทำให้ทราบว่า สิ่งสำคัญที่สุดสำหรับชุมชนคือ การขาดกระบวนการเตรียมความพร้อมชุมชนสำหรับพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการอย่างยั่งยืน และการขาดงบประมาณในการบริหารจัดการ ส่วนปัญหาอื่น ๆ คือ ปัญหาที่เป็นผลจากการขาดความรู้ของชุมชน ดังนั้น จึงได้เสนอแนวทางในการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน โดยการให้ชุมชนเป็นแกนกลาง และสร้างองค์กรเยาวชนเพื่อการเรียนรู้และสืบสานงานท่องเที่ยว โดยให้ชุมชนเป็นผู้ดำเนินการจัดการท่องเที่ยวเอง และมีกาจัดการอย่างยั่งยืน คือ มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติควบคู่ไปด้วย โดยศูนย์ฯ ห้วยน้ำรินเป็นผู้ให้คำปรึกษาและสนับสนุนกิจกรรมผ่านการเรียนรู้ของกรเยาวชน สุดท้าย ชุมชนและศูนย์ต้องร่วมมือกันในการเฝ้าระวังและติดตามตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวภายในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง เพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลงและควบคุมไม่ให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนในระยะยาว

Independent Study Title Development of Eco-tourism: A Case Study of Royal Project
Development Center Huay Nam Rin, Mae Jedee Mai
Sub-district, Wiang Pa Pao District, Chiang Rai Province

Author Miss Jitraporn Na Soontorn

Degree Master of Arts (Tourism Industry Management)

Independent Study Advisory Committee

Dr. Kwanchewan	Buadaeng	Chairperson
Dr. Prasit	Leepreecha	Member
Assoc. Prof. Ploysri	Porananond	Member

ABSTRACT

Development of Eco-tourism: A case study of Royal Project Development Center Huay Nam Rin, Mae Jedee Mai Sub-district, Wiang Pa Pao District, Chiang Rai Province has got three purposes namely 1) study for the tourism administration's background of Huay Nam Rin Royal Project areas and current situations 2) study for the potentials of Huay Nam Rin Royal Project to be the Eco-tourism 3) suggested the ways to support and administer the tourism environment properly. This is qualitative research which studied at Royal Project Development Center Huay Nam Rin, Mae Jedee Mai Sub-district, Wiang Pa Pao District, Chiang Rai Province.

The background of tourism administration Royal Project Development Center Huay Nam Rin from the Tribe Agriculture Development Office, Ministry of Agriculture and Cooperatives which is obtained the annual budget B.E. 2546 from the government to support tourism project in royal project area, therefore they build the home stay, train the teenagers to be local guides, adjust the features of land and promote the tourism. The incomes of Huay Nam Rin Community come from local tourism administration which has been before supported from the Royal Project.

The main incomes are from the foreigners who taking course in Thai massage and doing other activities such as go hiking, observe the ways of life. Therefore the procedure of royal project cannot attach Thai tourists and it cannot make money for other centers.

The potentials of four components have been found that there are varieties in tourism resources side namely, seeing the agricultures, ways of life, and the nature which is still wonderful and to be rich in resources. For the enduring administration, Royal Project Development Center Huay Nam Rin has helped the community by given them knowledge, but it lacks of the staffs, the community has managed itself that has not proper ways, there is problem in environment the traders refund through the community. For the process activity, there are exchanged experiences with the foreigners but the trouble is language. It does not maintain the tourist roads because it lacks of the budgets. For the participated community, it can make decision in tourism and obtain benefits from tourism.

From its potentials, the most important thing for community is there are no processes of preparing the communities for tourism to the development of Eco-tourism and they have no idea in enduring management and lacking of budgets in administration. Other problem is lacking of knowledge in community. Therefore we have presented the ways for enduring management by given the community for central and trained the teenagers knowledgeable and follow up the tourism tasks. The community will manage tourism itself and manage enduring by conserving the natural resources, Royal Project Development Center Huay Nam Rin will give the consultants and supported the activities through the teenagers. Finally, the community and the project have to participate each other in following the tasks, looking around regularly the area to follow up the changes and controlled the terrible effect in long term to the community.